

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

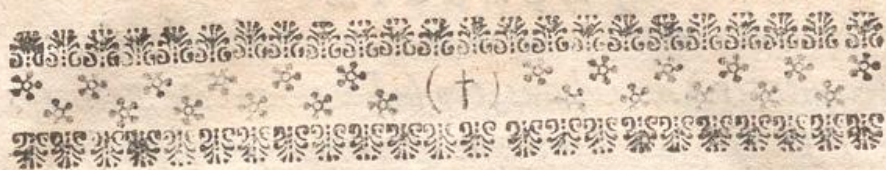
Xaverius Thaumaturgus, Panegyricum Poema

Frizon, Léonard

Burdigalae, 1684

Ferdinandi Furstenbergii, Episcopi Ac Principis Monasteriensis Et
Paderbornensis Memorïæ Sacrum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69047](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-69047)

FERDINANDI
FURSTENBERGII,
EPISCOPI AC PRINCIPIS
MONASTERIENSIS
ET PADERBORNENSIS
MEMORIÆ SACRUM.

FECISSET utinam Deus immortalis, ut
FERDINANDO FURSTEN-
BERGIO, Episcopo ac Principi Mo-
nasteriensi & Paderbornensi, quidquid
est hoc operis, vivo potius inscriberem,
quàm mortuo consecrarem. Viri tanti, bonoque nati
publico, si longiorem aetatem sanè merenti Providen-
tia concessisset, pietate munificentiaque ornaretur &
amplificaretur Ecclesia; autoritate sapientiaque tran-
quillitas Germaniæ, pax Europæ assereretur; benigni-
tate patrociniisque gauderet omnis eruditorum natio,
& nostra hæc quoque opera nonnihil gratiæ splendo-

MEMORIÆ

risque obtineret. Nam cum alias jam lucubrationes, frequenter à me oblatas, pro suâ humanitate Princeps non facilis modo libensque aspexisset, verum & publicè spectandas multiplici & insigni beneficio dedisset; quibus ille oculis, quo animi sensu fetum hunc novissimum excepisset, materiâ certè, ipsoq; magni XAVERII nomine commendatum! Iucundissimas profectò acceptissimasque laudes habuisset Thaumaturgi, quem toties clarissimis pulcherrimisque litterarum monumentis suum ipse Patronum singularem ac beneficentissimum predicavit: & hasce tabulas, in ornatum à se fundatæ Xaverianæ Basilicæ pictas, in bono lumine collocasset.

At quoniam Summo rerum omnium Moderatori placuit, & privatos clientes, & ipsam rempublicam certo splendidoque orbare presidio; Divina scilicet voluntatis equitatem venerari, nec repetitum ex-postulare Ferdinandum, sed ad hujus gloriam felicitatemque seculi commodatum gratulari, fas piumpq; est. Biennio ante supremum diem fuerat Princeps atrocissimo morbo adductus ad portas mortis: ut ipse, verbis à Scriptura Sacra mutuatis, loquitur in diplomate, cujus à me pars refertur capite ultimo Commentariorum. Sed exoratus, adhibito voti interprete S. FRANCISCO XAVERIO, Pater misericordiarum jam deposito mirabiliter

F E R D I N A N D I.

dedit sanitatem & vitam & benedictionem. Tum quidem satis illi paternæ mitissimæque Providentiæ fuit, animum Ferdinandi explorasse; populos ei subditos clientesque alios, omnes ubique gentium eruditos, intentato damno gravissimo admonuisse & excitasse. Acuit nempe amorem timor; charissimisque capitibus ipsum carendi periculum, commendationis fit pretiique accessio.

Respiravit, revixit, convalevit cum Principe respublica & sacra, & politica, & litteraria. Verumtamen Elisæi, cujus in hisce libris crebra occurret mentio, Vatis inclyti commodè huc vox illa de Syrio Rege venerit: Dic ei; sanaberis. porrò ostendit mihi Dominus quia (ex alia, quàm præsentis morbi causâ) morte morietur. Sanatus enimvero, liberatusque funesto discrimine Ferdinandus, maturiorem postea mortem obiit; in hoc servatus, ut salutem consuleret plurimorum; & qui Apostolicas expeditiones quatuordecim, ad Catholicorum institutionem Lutheranorumque in Ecclesia septa revocationem, jam constituerat per universum ferè Septemtrionem, usque ad extrema glacialis Oceani littora (quod ipsemet ad Pontificem Innocentium XI. scripsit;) ultimarum ad Christianam Fidem gentium conversioni allaboraret, Evangelicorum præconum fundatâ suis in perpetuum opibus ad Sinas & Iapones missione.

M E M O R I Æ

O liberalem ac generosam vitæ usuram, quæ tot populos ab exitio redemerit! Terrarum orbem sic pervagatur Principis religiosa munificentia; sedem Paderborne fixit. Basilicam dico, Indiarum Sancto Apostolo ex voto fundatam, ad servatæ vitæ memoriam: ut primi fert lapidis inscriptio. Extruitur illud templum opere magnifico; nec solum parte salutis temporariæ, sed æternæ monumentum & pretium. Nisi fortè dubitandum est, quin Ferdinandus opum, quæ iniquitatis & pignora & instrumenta plerumque sunt, specioso sacroque usu amicum sibi paraverit, aut novo pietatis officio arctius atque arctius Patronum sibi potentissimum devinxerit; ut ab eo, cujus augusto nomini ædem præclaram ædificare cæperat, in æterna reciperetur tabernacula. Immo, quemadmodum Alexandrino quondam Antistiti, cui sua in egenos benignitas cognomen fecit, palatium in cælo struxisse visa est; ita Monasteriensi Paderbornensi que Præsuli, quem ego jure aliàs Evergeten appellavi, & infimos & Superos ipsos complexa largitas templum alterum magnificentius excitavit. Angustius vitæ spatium, quàm vel nature, vel communis postulare commodi ratio videbatur, Principi contigisse queratur nemo. Contractum annis tempus, latissimè patuit meritis; & rectè factorum, & patienter denique toleratorum fructus immensum.

FERDINANDI.

Vide, quàm iniqui sint Divinorum munerum
 aestimatores, etiam quidam professi sapientiam; in-
 quiebat Seneca: quod in Christianos etiam plerosque
 cadat, ea quæ Dei sunt, parum sapientes. Vera illa,
 maximèque propria Divini amoris testimonia donaq;
 sunt numeranda, quæ animam exornent, quæ beati-
 tatem concilient; ærumnis vexari, excoqui, expiari;
 patientiæ, ceterarumque virtutum exercitatione cæ-
 lestem & gratiam augeri, & gloriam comparari.
 Duobus istis, quibus ab invocato suppliciter Xaverio
 Ferdinandus annis superfuit, quantum egit, qui viam
 tot Apostolicis viris beneficentiâ suâ in Orientem ex-
 plicuit; greges animarum innumeros ab antiquissima
 superstitionis caligine, à demonis teterrima servitute,
 & clade sempiterna vindicaturus! Atenim benefacto-
 rum copiâ leviùsne donum interpretabimur perpeccio-
 num segetem, & summam animi constantiam inter
 acerrimos corporis cruciatus? Paradoxon me differere
 intelligo; sed veritatis Christianæ dogma certissimū:
 & in re apud sapientes non dubiâ rationibus parcam
 autoritatibusque non necessariis. Hujusmodi muneribus,
 acerbitatibus, inquam, variis, Apostolos, Mar-
 tyres, aliosque sibi charissimos affecit homines Deus
 Opt. Max. qui bonos patrio severoque amore diligit:
 atque ita Xaverium nominatim, & toto peregrina-
 tionis Indica decursu, & sub ipsum præsertim vita

MEMORIÆ

limitem, vehementer asperèque exercuit. Quamquam acerbitatibus corporeis arcanum suavitatis intima sensum aspergere solet is, quem sibi in tribulatione expertum Deum consolationis luculentè Ferdinandus testatur.

Felices nimirum, Ferdinande, acutissimi dolores isti, & trimestris ex calculo carnificina: cujus tolerantia fortissima calculum illum tibi candidum promeruit, à Christo Domino in Apocalypsi ostentatum; unionem pretiosissimum, cui inscriptum nomen novum, quod nemo scit, nisi qui accipit. Et quibus inter ipsa cruciamenta deliciis perfusa tibi mens fuit; cum eo, quo expetebas, die obiturum te liquido presenseris! Homini benefico, qui ad periclitantis puella dotem Xaverio arcam suam permisisset (de quo plura suo loco) animum sic remuneratus à Deo Xaverius erat, ut instantis mortis diem illi prænoscendum verissimè sponderet. Tu vero, Princeps Beneficentissime, qui non dotem modo tot in Germania virginibus ad sanctiores cum Agno Cælesti nuptias erogaris; verum etiam Regis æterni nuntiis ministrisque, gentes ad nuptiale convivium ex parabola Evangelica vocaturis perducturisque, stipendia perpetua assignaris; quanto potiore ab Indiarum Apostolo gratiam iniisti, ut amice tibi & optatam sortem impetraret, & optate divinam sortis notitiam!

Id

F E R D I N A N D I .

*Id adeo muneris ante excessum Ferdinandus octi-
duo accepit ; & laudatissimus jam olim Poëta, Vatem
planè divinum se probavit. Vigilantissimus paratiffi-
simusque in adventum Domini servus, diem sibi ex-
tremum tantò antè prædixit, ac disertè prænuntiavit
his omnino verbis : non moriar, nisi die sabbati ;
sacro videlicet die Virgini Deiparæ, cui erat impensè
addictus, ut variis ostendi locis. Augustissima Pa-
renti jam inde à puero devinctus ; ac primùm sacris
in æde ipsius Exquilina operatus : neque tantùm pri-
vatus magistratum Sodalitii Parthenici, sed jamtum
Episcopus Princepsque susceperat gesseratque. Nunc,
ceteris illius egregii singularisque cultûs ommissis ar-
gumentis, vel ex littera, quarû segmenta nonnulla in
postrema voluminis hujus parte elucent, quantum in
Cœli Reginam venerationis exhibent ! quàm exqui-
sita, quàm honorata sit mentio Supremæ apud
Deum Patronæ, absque macula Conceptæ ! cu-
jusmodi elogio Virginem Beatissimam decorare scrip-
tor infulatus assuevit.*

*Hac ego, fateor, tam illustri significatione animi,
Divinæ Matri Indicoque Apostolo deditissimi, tan-
quam geminâ face, ad communium in Societatem
propriorumque in me beneficiorum assiduam recorda-
tionem sensumque gratissimum accedente, majorem
in modum incensus, pia dignaque Antistitem laude*

MEMORIÆ

prosequor; & quod vivo munus destinaram, bonâ fide
 reddo jam mortuo. Poema quidem absoluebatur, cum
 importuna Ferdinandi luctuosaque mors est nuntiata.
 Nec quidquam acerbo casu mutatum volui; cum rebus
 ex verissimis fictas pietasque poeticè tabulas, in Pa-
 derbornensis ædis Xaveriana cultum & ornamentum,
 haud difficile transferre potuissem ad templum Divi
 ejusdem Xaverii nomine consecratum in hac urbe
 Aquitanae Galliae primariâ; templum & antiquitate
 & amplitudine clarissimum. Prima hæc quidem Bur-
 digalensis ades omnium, saltem in Europâ (quantum
 vel audiendo, vel legendo accepimus) Novi Orbis Apo-
 stolo extructarum; jamque ab aliquot annis in capa-
 ciores & splendidiores formam conversa; vivam
 hujuscemodi & loquentem vitæ Xaveriana picturam,
 decoraque omnia & admisisset & sustinisset pro dig-
 nitate. Sedenim constare mihi, ut dicebam, volui;
 & quo fueram in viventem, eodem in defunctum
 animo perennare. Alio nunc quidem sensu ac modo,
 quàm inter meditandum Poema designabam,

Ibis Francisco junctus, Fernande, per orbem,
 Tu quoque Principibus jam nunc adscriptus
 Olympi.

Ad præmia magnificæ tuæ pietati debita revocatus,
 frueris nunc antè-partorum copiâ bonorum: & innu-
 merarum ad Septentrionem & Orientem gentium,

FERDINANDI.

quibus tu Religiosos Apostolicosque cultores annuo perpetuos censu providisti, Sinarum ipsorum & Japonum salute semper accrescens gloria, novo & felici cumulo coacervabitur, latiusque in dies ad aeternitatem ipsam efflorescet.

Celsissimum Principem, ac religione, sapientiâ, eruditione, beneficentiâ, omnique laudum genere celeberrimum, longiori ne prosequar oratione, facit, præter ea quæ Poëmati Commentariisque intexta sunt, multiplex quam hoc ipso tempore emitto, & varia ejusdem Ferdinandi laudatio, in libros distributa quatuor: ut quod futurum haud semel officiosè scripsit, immortalitatem, si quam possim, Antistiti Principique meritissimo constituam; aut ipse potius à summi viri gloriosâ, colendâque seculis omnibus memoriâ consequar.

